

Terugkeer van de vlechtheg

als basis voor biodiversiteit én cultuurhistorie

Werk mee aan het herstel van biodiversiteit en cultuurhistorie in uw eigen streek. Start uw eigen project voor de terugkeer van de vlechtheg.

Oorspronkelijke heggenlandschappen

Rond 1900 lag er rond akkers en weilanden in Oost- en Zuid-Nederland nog een netwerk van heggen en houtwallen.

Vanaf de vroege Middeleeuwen of zelfs eerder werden de heggen en houtwallen aangelegd als veekering, leverancier van hout en als perceelsgrens. De heggen bestonden vaak uit meidoorn die met een speciale techniek in elkaar werden gevlochten, om de heggen ondoordringbaar te maken voor het vee. Elke streek had daarbij zijn eigen techniek van heggenvlechten, alhoewel er landelijk veel overeenkomsten waren. Af en toe worden deze methodieken beschreven in archieven zoals in die van Het Groene Woud. Door de komst van het prikkeldraad aan het begin van de vorige eeuw verloren de heggen de functie van veekering en werden op grote schaal gerooid. Daarnaast werd brand- en geriefhout minder belangrijk. De heggen en houtwallen die nog bleven bestaan onderhield men niet of slecht en gevlochten heggen zag men nergens meer.

hun leefgebied, evenals de sleedoornpage en de hazelmuis. Kortom, het Nederlandse heggenlandschap, een prachtig wandel- en fietsgebied met zeer belangrijke ecologische- en cultuurhistorische waarden, hebben we opgeofferd voor onze welvaart.

Gevolgen van het verdwijnen van heggen

Met het verdwijnen van de heggen raakten de traditionele vlechtheggen verder uit beeld. Een mooi stuk cultuurhistorie, het eeuwenoude streekgebonden ambacht van heggenvlechten dat door onze voorouders uitgeoefend werd, gaat voorgoed voor onze kleinkinderen verloren als we hier niet snel iets aan doen. Tegelijk met het verdwijnen van de heggen ging ook de flora en fauna verloren die gebonden is aan die heggen. Struweelvogels als de geelgors, kneu en de grauwe klauwier hebben er

Nieuwe vlechtheggen

Er is goed nieuws: Op enkele plaatsen in Nederland wordt al hard gewerkt aan het herstel van vlechtheggen. Daar worden jaarlijks heggen aangelegd of weer gevlochten op de traditionele wijze. Een voorbeeld: in 2011 heeft een gezamenlijk initiatief van de Stichting Het Roois Landschap en de Stichting de Brabantse Boerderij er toe geleid dat het project "Vlechtheggen in Het Groene Woud" gestart werd om de vlechtheg in deze streek te stimuleren. In het kader van dit project kreeg elke deelnemende natuurwerkgroep een cursus, plantmateriaal en gereedschap om een eigen vlechtheg aan te leggen en te onderhouden. De cursus bestaat uit een theorie- en een praktijkdeel

waarbij de deelnemers een vlecht-instructie krijgen van ervaren vlechters en letterlijk zelf aan de slag gaan.

Wat is het resultaat

In Het Groene Woud (de groene driehoek tussen 's-Hertogenbosch, Eindhoven en Tilburg) gaan vijftien werkgroepen elk hun eigen vlechtheg planten of hebben deze al geplant. Deze vrijwilligersgroepen gaan landschap, natuur en cultuurhistorie letterlijk en figuurlijk met elkaar verflechten. Een stukje cultuurhistorisch

karakter van de streek wordt weer hersteld en voor plant en dier ontstaat dan weer een ideaal leefgebied. Zo levert men een bijdrage aan het welzijn en aan de leefbaarheid van de eigen woonomgeving. Al wandelend en fietsend kan iedereen hier in alle rust genieten van natuur en landschap.

Ook jullie kunnen meedoen

Het succes van het project Vlecht-heggen in Het Groene Woud heeft de organisatie aan het denken gezet. "Waarom laten we andere natuur-werkgroepen niet profiteren van de opgedane kennis, ervaringen en cursusmaterialen. Laat dit project als een olievlek over Nederland uitvloeien zodat ook in andere oorspronkelijke heggenlandschappen weer vlecht-heggen kunnen ontstaan". Het projectteam heeft een kant- en klaar

project- en cursusprogramma liggen dat door elke enthousiaste werkgroep zo opgepakt kan worden. Zoals men het in Het Groene Woud gedaan heeft, kunnen ook meerdere werkgroepen in een streek samenwerken om gezamenlijk de organisatie op te pakken. Dat werkt kostenbesparend, vergt minder inspanning en het resultaat is een groter heggenlandschap.

Daarnaast kan de projectorganisatie u behulpzaam zijn bij het opstarten van een onderzoek naar de historie en het voorkomen en de restanten van (vlecht)heggen en het oude ambacht van heggenvlechten in uw streek.

Financiering van het project

Het project in Het Groene Woud is geheel door vrijwilligers opgezet en uitgevoerd. De overige kosten (ca. 2.000 euro per deelnemende werkgroep voor o.a. Cursus- en plantmateriaal en gereedschap) zijn door de Stichting Streekrekening Het Groene Woud gefinancierd. Omdat in Het Groene Woud al veel werk verzet is, kan het project voor u veel goedkoper. Voor het genoemde bedrag kunnen meerdere werkgroepen die samenwerken het project draaien.

Momenteel zijn er subsidiemogelijkheden voor dit soort kleinschalige projecten met beperkte kosten via de nieuwe landelijke regeling voor praktische uitvoeringsgerichte land-

schapsbescherming & -versterking (de regeling Groen & Doen). Omdat het subsidiebedrag gelimiteerd is, zijn lage projectkosten belangrijk en kunt u dus profiteren van het voorwerk van Het Groene Woud. Een ideaal moment voor lokale werkgroepen om nu te starten met vlechthekken.

Informatie

Als u vragen hebt of meer informatie wenst over het project "Vlechthekken in Het Groene Woud" of over het nieuwe vlechthekkenproject "Terugkeer van de vlechtheg als basis voor biodiversiteit én cultuurhistorie", of over de subsidieregeling Groen & Doen, kunt u terecht op de site; www.vlechthekken.nl.

Daarnaast kunt u contact opnemen met een van de leden van het projectteam:

Wim de Vrij, bestuurslid van Stichting Het Roois Landschap, tel. 0413 - 47 82 52 of 06 - 23 37 05 34, of via e-mail: vlechthekken@gmail.com.

Of het Coördinatiepunt Landschapsbeheer van het Brabants Landschap; Karel Voets, tel. 0411 - 63 26 63 of 06 - 52 31 88 37 of kvoets@brabantslandschap.nl.

ROOIS LANDSCHAP

SdBB brabants
se boerderijen, bijge
bouwen, erf en cul
tuurlandschap.

Deze folder is gedrukt op gerecycled papier, samengesteld uit 100% oud papier.